

140 వేళ్ళ అపురూప గ్రంథం
'అంధ లోకానికి చంద్రిక'
సరికొత్త ముద్రణ

తెలుగు సామెతలు

ఇంగ్లీషు అనువాదం, వ్యాఖ్యానంతో

A COLLECTION OF
TELUGU PROVERBS

TRANSLATED AND EXPLAINED

కెప్టెన్ ఎం.డబ్ల్యు.కార్

ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్

140 ఘట్ట అపురూప గ్రంథం ' ఆంధ్రలోకోక్తి చంద్రిక ' సరికొత్త ముద్రణ

తెలుగు సామెతలు

ఇంగ్లీషు అనువాదం, వ్యాఖ్యానంతో

A COLLECTION OF
TELUGU PROVERBS

TRANSLATED AND EXPLAINED

కెప్టెన్ ఎం.దబ్బ్యు.కార్

ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్

ఎమ్ హెచ్ భవన్, ప్లాట్ నెం. 21/1, అజామాబాద్, ఆర్టిసి కళ్యాణమండపం దగ్గర

హైదరాబాద్-20. ఫోన్ : 27660013

80533

ప్రచురణ సంఖ్య : 1125

ప్రథమ ముద్రణ : 1868

ప్రజాశక్తి ప్రథమ ముద్రణ : మార్చి, 2010

ద్వితీయ ముద్రణ : అక్టోబరు, 2012

వెల : రు. 100/-

టైటిల్ : కారంకి శ్రీరాం

ప్రచులకు

ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్

1-1-187/1/2, చిక్కడపల్లి, హైదరాబాద్-20. ఫోన్ : 27608107

బ్రాంచీలు

హైదరాబాద్, విజయవాడ, విశాఖపట్నం, తిరుపతి, ఖమ్మం,

హన్మకొండ, నల్గొండ, గుంటూరు, ఒంగోలు

ముద్రణ

ప్రజాశక్తి డైలీ ప్రింటింగ్ ప్రెస్, హైదరాబాద్

ముందుమాట

తెలుగు భాషకు సంస్కృతికి సంబంధించిన అపురూపమైన పుస్తకమిది. నూటనలభై ఏళ్ళ కిందట ఇక్కడ చలామణిలో వున్న సామెతలను తద్వారా అప్పటి సమాజాన్ని సందర్శించే అవకాశం కలిగించే పుస్తకం. ఆంగ్లేయ అధికారిగా వచ్చిన కెప్టెన్ ఎం.డబ్ల్యు. కార్ విశేషమైన శ్రద్ధాసక్తులతో సేకరించి ఆంధ్ర లోకోక్తి చంద్రిక పేరిట ప్రచురించారు. ఆ సామెతలకు ఇంగ్లీషులో వివరణతో పాటు సమానార్థకమైన ఆంగ్ల సామెతలు పొందు పరిచారు. తెలుగు భాష వెనకపట్టు పట్టి ఆంగ్లభాషా వ్యామోహం పెరిగిపోతున్నదని అందరూ అంటున్న ప్రస్తుత నేపథ్యంలో అలాటి వారికి ఇదో అదనపు ఉపయోగంగానూ భావించవచ్చు. ఇప్పటి ప్రమాణాలతో మర్యాదలతో చూసినప్పుడు ఇందులోని కొన్ని సామెతలు ఎబ్బెట్టుగానో ఇబ్బందిగానో అనిపించవచ్చు. ముఖ్యంగా స్త్రీలను, కొన్ని సామాజిక తరగతుల వారిని కించపరిచే ధోరణి వాటిలో ప్రస్ఫుటంగా వుంటుంది. అదే స్థాయి కింది తరగతుల వారి బాధ వేదనలు కూడా ధ్వనిస్తాయి. ఇవన్నీ కూడా సమాజ పరిణామాన్ని అర్థం చేసుకునే కోణం నుంచి అధ్యయనం చేయడం అవసరం గనక ఈ పుస్తకాన్ని పునరుద్ధిస్తున్నాం. పుస్తకం పేరులో కొంతమార్పు తప్ప మరే ప్రధానమైన మార్పులు చేయలేదని తెలియజేస్తున్నాం. ఆ ప్రచురణలోని సంస్కృత సామెతలను మాత్రం ఇందులో ఇవ్వలేదు. అవసరాన్ని అవకాశాన్ని బట్టి వాటిని విడిగా అందించే ప్రయత్నం చేయవచ్చు. ఈ పుస్తకం భాషా సాహిత్యాభిమానుల ఆదరణకు పాత్ర మవుతుందని ఆశిస్తున్నాం.

ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్.

ఆంధ్ర లోకోక్తి చంద్రిక

TELUGU PROVERBS

అ

1. అంగట్లో బెల్లము గుళ్లో లింగానికి నైవేద్యము.

Offering the molasses in the bazar to the idol in the temple.

(See Nos. 910,1396,1560.)

Naivedyam is the ordinary oblation.

Willing to be liberal at the expense of others.

2. అంగట్లో అన్నీ వున్నవి, అల్లుని నోట్లో శని వున్నది.

There is every thing in the bazar, but Saturn is in the mouth of the son-in-law.

Some unfortunate circumstance prevented a son-in-law from availing himself of the good fare of his father-in-law.

Evil fate.

3. అంగటివీధిలో అబ్బా అంటే, యెవరికి పుట్టినావారా కొడకా అన్నట్టు.

When addressed [by his son] in the bazar as “Father,” he replied, “Son! Unto whom wert thou born?”

(See Nos. 412,1610.)

Want of natural affection. Selfish indifference.

4. అంగిట బెల్లము, ఆత్మలో విషము.

Molasses in the roof of the mouth, and poison in the heart.

(See Nos. 5,834,839.)

Honey in his mouth, words of milk;

Gall in his heart, fraud in his deeds. (Latin)

5. అంగిట విషము, మున్నాళికను తియ్యడనము.

కెప్టెన్ ఎం.డబ్ల్యు.కార్

Poison in the palate, sweetness on the tip of the tongue.

(See Nos. 4,834,839.)

Full of courtesy, full of craft.

6. అంటా ముట్టరాని అగ్రహారము

An Agraharam which should not be touched or felt.

An Agraharam is a Brahman village or quarter.

Said of any thing that should scrupulously be avoided.

7. అంటూ సంటూ ఆసాదివానిది, రట్టు రవ్వా గంగాసమ్మది.

All the offerings go to the priest, the noise to Ganganamma.

(See No. 1545.)

Ganganamma is a certain village goddess.

8. అంటూ సంటూ లేని కోడలి దాని మేనమామ కొడుకు చిక్కుడు చెట్టుకిందికి పోయి

పక్కలు యెగరవేశినాడట.

The wife's maternal uncle's son, who had nothing to do with ceremonial uncleanness, went and sobbed under the bean tree.

Chikkudu Chettu is the Lablab Cultratus, often grown over a shed in the yard of a Hindu's house.

Claiming relationship.

9. అంతమాత్రమా కొడకా చెవులు పట్టుకొని తడవేవు అన్నట్టు.

Am I so well off, my son, that you should feel my ears?

(See No.819.)

Said by an old woman to a thief.

10. అంత్య నిష్ఠరముకన్నా ఆది నిష్ఠరమే మేలు.

Annoyance at the beginning is better than annoyance at the end.

(See No.246.)

A prompt denial causes less annoyance than compliance with a request and disappointment in the end.

Better a friendly denial than an unwilling compliance. (German.)

11. అందము ,చిందినట్టు, నాగరికము నష్టమయినట్టు.

His beauty has overflowed and his politeness has gone.

(See Nos.12,16.)

Said ironically of an ugly ruffian.

12. అందములో పుట్టిన గంధపుచెక్క, అముదములో పుట్టిన మడ్డి.

A piece of sandalwood born of beauty, and the dregs of castor oil.

(See Nos. 11,16.)

13. అందని మాని పండ్లకు ఆశ పడ్డట్టు.

Like wishing for fruit which cannot be reached.

14. అందరి కీ నేను లోకువ, నాకు సంబి రామాయ లోకువ.

I am below all, but Nambi Ramaya is below me.

15. అందరూ వకయెత్తు, అగస్త్యుడు వకయెత్తు, అతని కమండలం వక యెత్తు.

The whole people (of the earth), the sage Agastya, and his jar are all of equal weight.

The legend is that when all the great men of the earth had, on one occasion, assembled at Kailasa, their weight was so great that the earth began to topple over. On this, Agastya was sent to weigh down the other side which he accordingly did, but his presence being afterwards required at Kailasa, he transferred his virtue to his jar of holy waters, left it to balance the earth, and obeyed the summons.

16. అందానికి రెండు బొందలు, ఆటకు రెండు తాళాలు.

Two holes in beauty; two Cymbals in a dance.

(See Nos.11, 12.)

Said of an ugly and bad dancer.

17. అందులో పసలేదు, గంజిలో వార్చుమన్నట్టు.

There is no substance in that, strain the rice water.

Equivalent to the English "there's nothing in him" or "there's nothing in it."

18. అంధునకు అద్దము చూపినట్టు.

Like giving a blind man a looking glass.

A blind man will not thank you for a looking glass.

19. అంబటి యేరు వచ్చినది అత్తగారూ అంటే, కొలబుర్ర నాచేతిలో వున్నది కోడలా అన్నదట.

"A river of porridge has come, mother-in-law!" she cried.

"But I have the measure, daughter-in-law," replied the dame.

(See Nos. 155,161.)

20. అంబలి తాగేవారికి మీసాలు యెగబట్టేవారు కొందరా.

Do people that live on porridge keep men to hold up their mustaches?

(See Nos. 856,1608,1792.)

Said of a poor man trying to appear grand.

A Proud mind and a poor purse are ill met.

21. అకట వికటపు రాజుకు అవివేకి ప్రధాని, చాదస్తపు పరివారము.

A foolish minister, and a clumsy retinue, to a perverse king.

22. అక్కన్న మాదన్నగారు అందలమెక్కితే, సాటికి సరపు చెరువు కట్ట యెక్కినాడట.

When Akkanna and Madanna mounted their state palankin, Sarappa got on the bund of the tank to make himself equal.

(See No. 1857.)

Envyng and mocking the wealthy.

Puppies imitating their mistresses. (Latin.)

23. అగడ్డలో పడ్డ పిల్లికి అదే వైకుంఠం.

The moat is heaven to the cat that falls into it.

It cannot possibly escape, and dies.

An inextricable difficulty.

24. అగస్త్య భ్రాత.

The brother of Agastya.

Agastya was a great sage, who was not known to have any brother.

Applied to a new-comer, attempting to make himself out a great personage.

25. అగ్గువ అయితే అంగడికి వస్తున్నది.

When it is cheap, it comes to the bazar.

(See No. 857.)

26. అగ్గువ అయితే అందరూ కొంటారు.

When it is cheap, all will buy.

27. అగ్నిలో మిడత పడ్డట్టు.

Like a grass-hopper jumping into the fire (flame).

(See No. 177.)

To try, they say, to extinguish it.

Applied to rash acts.

28. అగ్ని హోత్రముకు పోయిన సోమిదేవమ్మ ఆరునెలల గర్భముతో వచ్చినది.

Somidevamma went for fire (for the sacrifice) and came back six months in pregnancy.

Somidevamma is an honorific title given to the wife of a sacrificing priest; she is supposed to be pious.

29. అగ్ని హోత్రములో ఆజ్యము పోశినట్లు.

Like ghee poured on fire.

To cast oil in the fire is not the way to quench it.

30. అచ్చం తిరుమణిధారి అయితే పుల్ల పట్టడంలోనే తెలుసును.

You can tell whether he is really a Vaishnava or not by the way in which he holds the pencil.

Tirumani is the clay used for the sectarian mark worn on the forehead by Vaishnavas, and *Pulla* is a bit of grass with which the mark is made.

Halt not before a cripple.

31. అచ్చివచ్చిన భూమి అడిగెదే చాలును.

If the Ground is Lucky, a foot of it is enough.

Luck is all.

32. అటయితే కందిపప్పు, యటయితే పెసరపప్పు.

In the one case *Kandi*, in the other *Pesara*.

(See No. 33.)

Kandi is the *Cajanus indicus*; *Pesara* is the *Phaseolus Mungo*.

Said by a Brahman quack referring to the recovery or death of his patient. In either case he is feasted.

33. అటయితే వైద్యకట్నము, యటయితే వైతరణిగోదానము.

In the one case, Medical fees, in the other, the gift of a *Vaitarani* cow.

(See No.32.)

A cow is presented at funerals to a Brahman to enable the soul of the deceased to get across the burning river *Vaitarani* which is said to separate heaven from earth.

Said by a Brahman priest & doctor.

34. అట్లువందే ఆబిడకు ఆరుగురు అమర్చవలెను.

A Hopper-woman requiring six people to assist her.

"Hopper" is a kind of cake (*Tamil*.)

Said of a person giving himself airs.

35. అడకత్తులోని పోక.

Like a nut in the nippers.

Adakattu are nippers used for breaking Areca nuts.

To be between the hammer and the anvil. (French.)

36. అడగనేరను, పూడ్చి పెట్టుమన్నట్టు.

I cannot ask, sweep the whole [into my dish].

Feigned modesty.

I don't want it, I don't want it, but put it into my hood.

(Spanish.)

37. అడిగేవానికి చెప్పేవాడు లోకువ.

He who has to answer is inferior to him who questions.

It is one thing to put questions, another to answer them.

38. అడియాశ పొడియాశ దుఃఖానకు కారణము.

Vain hopes are a source of grief.

Hope and expectation are a fool's income. (Danish.)

39. అడవి కాచిన వెన్నెల.

Like moon-light in the jungle.

(See Nos.1618,1619.)

Wasted on a spot where it is not appreciated.

40. అడవి నక్కలకు కొత్తాలు దురాయా.

What does a wild jackal care for the threats of a police officer?

(See No. 1094.)

What does the moon care if the dogs bark at her? (German.)

41. అడివి వుశిరికకాయ, సముద్రపు వుప్పు, కలిశినట్టు.

Like salt from the sea being mixed with Emblic Myrobalan grown in the [distant] jungle.

Usirikakaya is the *Emblica Officinalis*.

Used with reference to an advantage gained by an unlooked for coincidence.

42. అడుగులోనే హంసపాదా.

What! A caret in the commencement?

Said by a man to an ignorant scribe who, in writing the customary invocation "Sri Ramajaya" at the heading of a letter, omitted a syllable.

Blundering at the very beginning of any business.

He who begins ill finishes worse. (Italian.)

Well begun is half done.

43. అడుసులో నాటిన స్తంభము.

A post fixed in the mire [swinging to and fro].

(See No.44.)

Said of a time server.

To sit on two stools. (Latin.)

44. అడ్డగోడమీది పిల్లి.

Like the cat on the cross wall.

(See No.43.)

It can jump down either side.

Applied to an unprincipled, double-dealing person.

Jack O' both sides.

45. అడ్డెడు తవ్వెడు బియ్యము యిచ్చి అమ్మా నీ ప్రసాదము అన్నట్టు.

Like giving [a cook] two and a half measures of rice and saying,
“Madam, this is your gift.”

The cook gets four-fifths of the rice for herself, and yet she must be coaxed to cook the food. The allusion is to a travellers endeavouring to get some person to cook for him.

46. అతడు వుంటే మంగలవాణ్ణి అయినా పిలుచును.

[Like a widow saying] “If he were alive, he would atleast call the barber.”

This is a reproach to the husband as being a useless fellow only fit to be employed as a messenger, and is also a joke, as the widow only, and not the wife, requires the services of a barber, to shave her head.

47. అతిరహస్యం బట్టబయలు.

The great secret is laid bare to all.

(See Nos. 525,685,1521.)

Tom Noddy's secret.

48. అత్త కొట్టిన కుండ అడుగోటి కుండ, కోడలు కొట్టిన కుండ కొత్త కుండ.

The pot broken by the mother-in-law was a cracked pot, the pot broken by the daughter-in-law was a new pot.

(See No.51.)

49. అత్తగారి సాధింపు.

The rancour of a mother-in-law.

(See Nos.54,57,532.)

Among Hindus the husband's mother, when living, rules the house, and to her the wife is subject.

The husband's mother is the wife's devil. (German.)

50. అత్త చస్తే కోడలు యేడ్చినట్టు.

Like the daughter-in-law lamenting the death of her mother-in-law.

Feigned sorrow.

Crocodile tears.

51. అత్తచేసిన పనులకు ఆరళ్లు లేవు.

There is no one to blame mother-in-law.

(See No. 48.)

52. అత్తతో చెప్పి అషు అనిపించలేదుగాని, లంఘించడానికి బ్రహ్మకొడుకు.

He was not able to get the consent of my mother-in-law [to give me my wife,] but he is a very son of Brahma in reviling.

53. అత్తపేరు బెట్టి కూతురిని కుంపట్లో వేసినట్టు.

Giving her child her mother-in-law's name, she threw it into the fire.

(See Nos. 386,407,1562.)

Cutting of one's nose to spite one's face.

54. అత్త మంచీ, వేముల తీపూ లేదు.

There is no goodness in a mother-in-law nor sweetness in Margosa trees.

(See Nos. 49,57,532.)

Vemu is the Azadirachta Indica.

She is well married who has neither mother-in-law nor sister-in-law.

(Spanish.)

55. అత్తలేని కోడలు పుత్తమురాలు, కోడలు లేని అత్త గుణవంతురాలు.

Where there is no mother-in-law, the daughter-in-law is perfect; where there is no daughter-in-law the mother-in-law is good tempered.

As long I was a daughter-in-law I never had a good mother-in-law, and as long as I was a mother-in-law I never had a good daughter in law.

(Spanish.)

56. అత్తవల్ల దొంగతనమున్ను, మగనివల్ల రంకున్ను నేర్చుకొన్నట్టు.

Deceitfulness is learnt from a mother-in-law, adultery is learnt from a husband.

Jealous watching leads to unfaithfulness.

At the gate where suspicion enters, love goes out.

If the wife sins, the husband is not innocent. (Italian.)

57. అత్తవారింటి సుఖము మోచేతి దెబ్బవంటిది.

The pleasure felt in a mother-in-law's house is like a blow on the elbow.

(See Nos.49.54.532.)

Happy is the wife who is married to a motherless son.

58. అత్తా వకరింటి కోడలే.

The mother-in law- was herself once a daughter-in-law.

The mother-in-law forgets that she was a daughter-in-law. (Spanish.)

59. అత్తి పూచినట్టు.

Like the fig blossoming.

(See No.1863.)

This tree (Ficus Glomerata) bears no apparent blossoms.

That is as likely as to see a hog fly.

60. అదంతునికి ఆశపెట్టరాదు, బలవంతునికి చోటివ్వరాదు.

You should not encourage vain hopes in a helpless dependant, nor give place to a powerful man.

61. అదికుమ్ము, యిదిదుమ్ము, పదరా పందిట్లోకి.

There are smouldering ashes there, and dust here; let us go out into the Pandili.

(See No. 102.)

Pandili is a verandah thatched with leaves.

62. అదుగో అంటే ఆరునెలలు.

When he says, "here you are," it means six months.

(See No. 2091.)

One "Take it" is better than two "You shall have its." (French.)

63. అదే పతకమయితే మనము బ్రతకమా.

If this were a brooch, might we not be made rich?

Patakam (Sans.*Padaka*) is a valuable ornament attached to the *Kanthasara* (necklace). The allusion is to made of false gold, and set with false gems.

Disappointment.

The treasure turned out charcoal. (Latin.)

64. అదేమి రెడ్డి వంగి నడుస్తావంటే, యెప్పటికాలు అట్టెట్టే అన్నాడట.

“What is it that makes you limp, Reddi?” asked one. “My old leg is the same as ever,” he replied.

Habit.

65. అద్దము మీద పెసరగింజ పడ్డట్టు.

Like a Pesara seed on a looking glass.

(For pesara see No 32.)

Used with reference to a remark aimed at a particular person, but conveyed in such general terms that he is unable to take notice of it.

He said devil, but meant you. (Dutch.)

66. అద్దములోని ముడుపు.

Like a bag of money in a looking glass.

Visionary prospects.

67. అద్దెకు వచ్చిన గుర్రాలు అగడ్తలు దాటుతవా.

Will hired horses leap over ditches?

68. అద్దె పేరంటము, శిద్దె మురికి.

[Going to] an entertainment on hire is [to get] the dirt off a leathern ghi bottle.

Perantam is an invitation given to married women on the occasion of any domestic festival. Family priests sometimes hire married women to attend on such occasions, the condition being that all presents received go to the

priest. The food set before these substitutes is often bad.

Come uncalled sit unserved.

Go neither to a wedding nor a christening without invitation.

69. అధమునికి ఆలయ్యేటంతకంటే, బలవంతునికి బానిసె అయ్యేది మేలు.

Better be the hand-maid of a great man than the wife of a low fellow.

Better fare hard with good men than feast with bad.

70. అధిక ఆషాఢం.

End of Preview.

Rest of the book can be read @

<http://kinige.com/book/Telugu+Sametalu+Praj+Sakti+Book+House>

*** * ***